

KVALITETA KROZ PRIZMU DRUŠVENE ODGOVORNOSTI

QUALITY THROUGH THE PRISM OF SOCIAL RESPONSIBILITY

Maja Mutavdžija, mag. ing. traff.

E-mail: mamutavdzija@unin.hr

Doc. dr. sc Ana Globočnik Žunac

E-mail: agzunac@unin.hr

Vesna Čanadi, bacc. oec.

Sveučilište Sjever, Varaždin, Hrvatska/Croatia

UDK/UDC: 005.35

JEL klasifikacija/JEL classification: L15

DOI: 10.30657/hdmk.2020.11

Pregledni članak/Review

Jezik/Language: Hrvatski/Croatian

SADRŽAJ:

Pojam društvene odgovornosti postao je nezaobilazan kriterij za ocjenu djelovanja organizacija na tržištu kao i za njihov bonitet. Kako su danas mjerila statusa i reputacije znatno složenija, od organizacija se očekuje da demonstriraju moralnu inteligenciju prema svim dionicima te da postanu moralni subjekti koji će, gradeći nove organizacijske mehanizme, uključiti i nove načine razmišljanja i upravljanja. Kako koncept društveno odgovornog poslovanja dobiva na značaju u sve većem broju organizacija, tako je razvijena norma ISO 26000 koja sadrži smjernice o društvenoj odgovornosti. Cilj rada je dati pregled literature o normi ISO 26000 koja služi kao pomoć organizacijama u doprinosu održivom razvoju.

Ključne riječi: društvena odgovornost, društveno odgovorno poslovanje, kvaliteta, norma ISO 26000, održivi razvoj.

1. UVOD

Pojam društveno odgovornog poslovanja podrazumijeva praksu i aktivnosti organizacije usmjerene prema održivom odnosu naspram svojih zaposlenika kao i čitavog društva i zajednice u kojoj djeluju.¹ Društveno odgovorno poslovanje može rezultirati razvojem konkurentske prednosti koja je temeljna pretpostavka poslovnog uspjeha u suvremenom dinamičnom tržišnom natjecanju.² Tako je društveno odgovorno poslovanje postalo važan

---

¹ Maja Quien, „Društveno odgovorno poslovanje kao konkurentna prednost: analiza ciljeva najuspješnijih tvrtki u Hrvatskoj“, *Učenje za poduzetništvo*, Vol. 2, No 1, 2012, str. 303-307. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/130205> (Datum pristupa: 14.12.2019.)

² Paola Poljak, Ivo Duboković i Mira Lenardić, „Razlozi i preduvjeti za sustavnu implemetaciju DOP-a u poduzetničke tvrtke – primjena iskustava velikog poslovnog sustava“, *Učenje za poduzetništvo*, Vol. 3, No. 2, 2013, str. 178-186. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/130404> (Datum pristupa: 14.12.2019.)

poslovni koncept koji se razmatra na svim razinama menadžmenta, a isto tako je postalo i jedno od najintenzivnijih tema istraživanja na području poslovanja i upravljanja.³ Kako se suvremeno društvo susreće s brojnim izazovima iz okoline, posebice s oštrom konkurencijom, društvena odgovornost nameće se kao imperativ za prosperitet i preživljavanje čovječanstva.⁴

Društveno odgovorno poslovanje uključuje odgovornost za postojeće i prošle akcije, ali dakako i za sve buduće učinke.⁵ U ovome radu poseban naglasak stavljen je na važan čimbenik koji povezuje održivost i društveno odgovorno poslovanje, a to je norma ISO 26000:2010. Iako su posljednjih godina razvijeni brojni inovativni alati za upravljanje društvenom odgovornošću, norma ISO 26000:2010 se, zbog brojnih karakteristika koje ga definiraju, nameće kao glavni mehanizam za planiranje i upravljanje tim područjem.⁶ Cilj norme ISO 26000:2010 jest pružiti smjernice o društvenoj odgovornosti i pomoći organizacijama da doprinose održivom razvoju. Takve su smjernice važne jer još uvijek ne postoji dosljedno razumijevanje onoga što korporativna održivost i društvena odgovornost obuhvaćaju.⁷

Društvena odgovornost postala je ključna strategija upravljanja organizacijom pa je i utjecaj te strategije na poslovne performanse postao aktualna tema raznih akademskih istraživanja.⁸ Stoga je i svrha ovog rada istražiti kako se koncept i primjena društveno odgovornog poslovanja odražava na kvalitetu.

Rad se sastoji od sedam poglavlja. Nakon prvog uvodnog dijela, kratko je opisana metodologija rada. U trećem poglavlju izneseni su rezultati istraživanja dobiveni korištenjem sekundarnih izvora podataka. Slijedi četvrto poglavlje koje obuhvaća diskusiju. Potom slijedi zaključak u petom poglavlju, a iza njega prijevod sažetka te popis korištene literature.

2. METODOLOGIJA

Ovaj rad temelji se na sekundarnom istraživanju koje je usmjereno prema identifikaciji postojećih saznanja iz područja društvene odgovornosti i održivog razvoja. Literaturne reference korištene u ovom radu objavljene su u relevantnim bazama znanstvenih i stručnih časopisa. U korištenim radovima, autori daju pregled literature o društvenoj odgovornosti kao i o normi ISO 26000 koja služi kao pomoć organizacijama u doprinosu održivom razvoju.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Gotovo da ne postoji moderna organizacija čija strategija ne obuhvaća održivi razvoj. Pravila održivog razvoja ukazuju na način iskorištavanja prirodnih resursa zadovoljavajući ljudske potrebe s jedne strane te istovremeno omogućujući poslovnu aktivnost te njezin

---

³ Marina Glumac, „Društvena odgovornost kao važan aspekt uspješnog poslovanja“, *Paragraf*, Vol. 2, No. 1, 2018, str. 99-124. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/207652> (Datum pristupa: 14.12.2019.).

⁴ Josip Čiček i Miroslav Drljača, „Okolina i društvena odgovornost u svjetlu norme ISO 26000 :2010 (E)“ Zbornik radova 13. međunarodnog simpozija o kvaliteti *Kvaliteta i društvena odgovornost* / Drljača, Miroslav (ed). Hrvatsko društvo menadžera kvalitete, Solin, Zagreb, 2012, str. 27-37.

⁵ Lassaad Ben Mahjoub, „Disclosure about corporate social responsibility through ISO 26000 implementation made by Saudi listed companies“, *Cogent Business & Management*, Vol. 6, No. 1, 2019. <https://doi.org/10.1080/23311975.2019.1609188>

⁶ Ibid.

⁷ Hahn Rüdiger, „ISO 26000 and the Standardization of Strategic Management Processes for Sustainability and Corporate Social Responsibility“, *Business Strategy and the Environment*, Vol. 22, No. 7, No. 2012, p.p. 442-455 (doi: 10.1002/bse.1751)

⁸ Lingyun He, Chen Wu, Xiaolei Yang and Jiao Liu, „Corporate social responsibility, green credit, and corporate performance: an empirical analysis based on the mining, power, and steel industries of China“ *Natural Hazards*, Vol. 95, No. 1-2, 2019, pp 73-89.

neprekinuti razvoj s druge strane. Stupovi održivog razvoja su socijalna komponenta (društvo), ekonomska komponenta (gospodarstvo) i ekološka komponenta (prirodni okoliš).⁹ Dakle, koncept održivog razvoja podrazumijeva uravnotežen socijalni, ekonomski i ekološki razvoj čime bi se i budućim generacijama omogućio razvoj na istoj ili višoj razini.

U svrhu realizacije pretpostavke održivog razvoja razvijen je koncept društveno odgovornog poslovanja pa se tako definicije korporativne održivosti i društvene odgovornosti često upotrebljavaju naizmjenično.¹⁰ Koncept društveno odgovornog poslovanja pojavio se krajem 1990-ih i dobio na značaju kao ključna teorija poslovanja dvadesetprvog stoljeća.¹¹ Na tržištu dvadesetprvog stoljeća organizacije sve više pokazuju znakove svjesnosti i važnosti etike i ljudskih prava, kao i ekonomskog, ekološkog i društveno aktivnog i odgovornog ponašanja. Rezultat je to velikog pritiska javnosti naspram organizacija očekujući od njih da etičkim ponašanjem opravdaju svoju postojanje.¹² Važno je istaknuti da ideja društveno odgovornog poslovanja ne obuhvaća samo sudionike u sklopu organizacije već i sve druge vanjske dionike, poput kupaca, dobavljača i lokalne zajednice.¹³

3.1. Pojmovno određenje društvene odgovornosti

Pojmovna određenja društvene odgovornosti prolazile su svoju evoluciju te su brojni autori iznijeli svoje teorije. Društvena odgovornost je kontinuirana posvećenost etičkom načinu poslovanja koje doprinosi ekonomskom razvoju istovremeno poboljšavajući kvalitetu radne snage, njihovih obitelji kao i lokalne zajednice i društva u cjelini.¹⁴ Organizacije služe konceptom društvene odgovornosti kako bi pobijedile u svojevrsnoj bitci za talente. Tako društvenu odgovornost definiraju kao dobrovoljni način poslovanja koji doprinosi društvu u smislu ekonomskih, ekoloških, etičkih i socijalnih ulaganja.¹⁵ Aktivnosti društveno odgovornog poslovanja ovise o nekoliko čimbenika, poput ekonomskog stanja, zakona i propisa, organizacijske kulture i ponašanja i razine tržišne konkurencije.¹⁶ Implementacija društveno odgovornog poslovanja poboljšava organizacijske sposobnosti za jačanje konkurentne prednosti i postizanje ciljeva održivog rasta.¹⁷

3.2. Razvoj međunarodne norme ISO 26000

Koncept društvene odgovornosti dobiva na značaju u sve većem broju organizacija. Tako je, prateći taj trend, Međunarodna organizacija za standardizaciju pokrenula razvoj norme

---

⁹ Anita Frajman Jakšić, Marija Ham i Tjaša Redek, „Sreća i ekološka svjesnost – čimbenici održivog razvoja“, *Ekonomski vjesnik*, Vol. 23, No. 2), 2010, str. 467-481. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/63476> (Datum pristupa: 27.12.2019.)

¹⁰ Marek Szczuka, „Social Dimension of Sustainability in CRS Standards“, *Procedia Manufacturing*, Vol. 3, 2015.

¹¹ Rita Sully, „ISO 26000: the business guide to the new standard on social responsibility, Impact Assessment and Project Appraisal“, Vol. 30, No. 3, 2012.

¹² Gopal K. Kanji and Parvesh K. Chopra „Corporate social responsibility in a global economy“, *Total Quality Management & Business Excellence*, Vol. 21, No. 2, 2010, pp 119-143.

¹³ Marek Szczuka, „Social Dimension of Sustainability in CRS Standards“, *Procedia Manufacturing*, Vol. 3, 2015.

¹⁴ Pavel Castka and Michaela A. Balzarova, „ISO 26000 and supply chain – On the diffusion of the social responsibility standard“ *International Journal of Production Economics*, Vol. 111, Issue 2, 2008.

¹⁵ Gopal K. Kanji and Parvesh K. Chopra „Corporate social responsibility in a global economy“, *Total Quality Management & Business Excellence*, Vol. 21, No. 2, 2010, pp 119-143.

¹⁶ John L. Campbell, Reflections on the 2017 decade award: corporate social responsibility and the financial crisis“ *Acad. Manag. Rev.*, 43, 2018, pp 546-556

¹⁷ Hortensia Gorski, „Leadership and corporate social responsibility“, *Int. Conf. Knowledge Based Organizaitons*, 2017, pp. 372-377

ISO 26000.¹⁸ Međunarodne norme važan su mehanizam koji pridonosi olakšanju trgovine, širenju znanja, razmjeni tehnološkog napretka i praksi upravljanja. Norme se razvijaju na temelju skupa pravila, a određuje ih Međunarodna organizacija za standardizaciju. Usprkos prisutnosti dobro utvrđenih smjernica za razvoj norme, organizacije za postavljanje standarda često su bile optuživane za nedostatak transparentnosti i nedostatak uključenosti više dionika. Tako razvoj norme ISO 26000:2010 predstavlja prekretnicu u razvoju koji uključuje više dionika.¹⁹ Norma ISO 26000:2010 potiče organizacije da doprinose održivom razvoju te sadrži smjernice o načelima društveno odgovornog poslovanja kao i o njihovoj primjeni.²⁰ Norma ISO 26000:2010 može se promatrati kao pristup normizaciji društveno odgovornog poslovanja koji je utemeljen u okviru upravljanja kvalitetom.²¹ ISO 26000:2010 se razlikuje od ostalih inicijativa ISO-a po tome što nije namijenjen certifikaciji već je riječ o smjernicama koje organizacije mogu koristiti na dobrovoljnoj osnovi. Vjerojatno najvažniji aspekt načela društvene odgovornosti u normi ISO 26000:2010 jest poštivanje interesa dionika. Ovo načelo bavi se odnosima između organizacije, njezinih dionika i društva u cjelini.²² Norma ISO 26000:2010 pruža relevantne smjernice o društveno odgovornom poslovanju te tako potiče primjenu najbolje prakse u društvenoj odgovornosti. Njezina uporaba je predviđena u svim vrstama organizacija u javnom i u privatnome sektoru, u razvijenim zemljama i u zemljama u razvoju. Smjernice objašnjavaju kojim pitanjima bi se organizacija trebala baviti kako bi djelovala na društveno odgovoran način te ukazuje na načine uvođenja te prakse. Norma ističe sedam načela društvene odgovornosti: odgovornost, transparentnost, etičko ponašanje, poštovanje interesa dionika, poštivanje pravne države, poštivanje međunarodnih normi ponašanja i poštivanje ljudskih prava.²³

Cilj norme ISO 26000:2010 jest da potakne organizacije da izađu iz okvira puke sukladnosti sa zakonima te da vlastitim primjerom demonstriraju moralnu inteligenciju i potaknu druge organizacije da slijede njihov primjer.

3.2.1. GRI smjernice

U svrhu razvijanja okvira za izvještavanje o održivosti uspostavljen je projekt Global Reporting Initiative (GRI) koji je 2000. godine rezultirao prvom verzijom smjernica.²⁴ Smjernice za globalno izvještavanje predstavljaju najšire prihvaćeni okvir izvještavanja u svijetu.²⁵ Riječ je o priručniku za izvještavanje organizacija o nefinancijskim učincima te je važno istaknuti da je namijenjen svim organizacijama, neovisno o njihovoj veličini. Glavna

---

¹⁸ Pavel Castka and Michaela A. Balzarova, „ISO 26000 and supply chain – On the diffusion of the social responsibility standard”, *International Journal of Production Economics*, Vol. 111, Issue 2, 2008.

¹⁹ Michaela A. Balzarova and Pavel Castka, „Stakeholders’ Influence and Contribution to Social Standards Development: The Case of Multiple Stakeholder Approach to ISO 26000 Development“, *Journal of Business Ethics*, Vol. 111, Issue 2, 2012.

²⁰ Judit Creixans-Tenas, Germa Coenders and Nuria Arimany-Serrat, „Corporate social responsibility and financial profile of Spanish private hospitals“, *Heliyon*, Vol. 5, Issue 10, 2019.

²¹ Lars Moratis, „The credibility of corporate CSR claims: a taxonomy based on ISO 26000 and a research agenda“, *Total Quality Management & Business Excellence*, Vol. 28, No. 1-2, 2017, pp 147-158

²² Rita Sully, „ISO 26000: the business guide to the new standard on social responsibility, Impact Assessment and Project Appraisal“, Vol. 30, No. 3, 2012.

²³ Tonči Lazibat, Jasminka Samardžija i Ines Sutić, „ISO 26000 SR – društvena odgovornost“, Zbornik radova 10. Hrvatske konferencije o kvaliteti i 1. znanstveni skup Hrvatskog društva za kvalitetu - HDK, Zagreb, 2010, str. 1-12.

²⁴ Andrijana Rogošić i Josip Bekavac, „Izveštaj o društvenoj odgovornosti prema GRI smjernicama“, *Praktični menadžment*, Vol. 6, No. 1, 2015, str. 84-90. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/144032> (Datum pristupa: 27.12.2019.).

²⁵ Asit Bhattacharyya and Hao Yang, „Biodiversity disclosure in Australia: effect of GRI and institutional factors“, *Australasian Journal of Environmental Management*, Vol. 26, No. 4, 2019, pp 347-369.

funkcija priručnika jest postizanje veće organizacijske odgovornosti, a sve u cilju ostvarivanja povjerenja svih interesnih skupina što u završnici prerasta u konkurentsku prednost, odnosno rezultira brojnim koristima za organizaciju.

3.2.2. Norme ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 i ISO 50001:2018

Osim norme ISO 26000:2010 te GRI smjernica, treba spomenuti i norme ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 i ISO 50001:2018 koje mogu direktno ili indirektno utjecati na smanjenje negativnog utjecaja organizacije na okoliš, a samim time i indirektno povećanje društvene odgovornosti organizacije. Norma ISO 14001:2015 smatra se proaktivnim i univerzalnim upravljačkim alatom, a s ciljem da organizacijama pruži okvire koji bi se mogli primijeniti na upravljanje okolišem.²⁶ Norma ISO 45001:2018 sadrži zahtjeve za sustav upravljanja sigurnošću i zdravljem na radu.²⁷ Norma ISO 50001:2018 daje zahtjeve za uspostavljanje sustava upravljanja energijom u industrijskim pogonima, komercijalnim, upravnim i državnim zgradama te cijelim organizacijama. Procjenjuje se da će ta norma, koja je usmjerena na širu primjenu u svim nacionalnim gospodarskim sektorima, utjecati na oko 60% svjetske uporabe energije.²⁸

4. DISKUSIJA

Temeljem pregleda korištene literature proizlazi da je u današnje doba neophodno za svaku organizaciju da implementira integrirani sustav upravljanja koji će sadržavati više normi, a koje će rezultirati, između ostalog, i mogućnošću povećanja društvene odgovornosti organizacije, a sve to može kao posljedicu voditi prema poslovnoj izvrsnosti. Istraženo je da standard ISO 26000:2010 predstavlja inovativan instrument za upravljanje društvenom odgovornošću, a primjena norme je dobrovoljna i nije zakonski određena. Kada bi norma ISO 26000:2010 bila namijenjena certifikaciji, sadržavala bi, umjesto smjernica, zahtjeve kako pristupiti problemu društvene odgovornosti u pojedinim područjima, a što bi još više pomoglo svim organizacijama u ponašanju na društveno odgovoran način. Svakako se želi naglasiti da se društvena odgovornost ne smije sagledavati samo kroz prizmu ulaganja u društvenu zajednicu već i kroz smanjenje negativnog utjecaja na kvalitetu života svih dionika.

5. ZAKLJUČAK

U suvremenim dinamičnim uvjetima društveno-ekonomskog razvoja, poslovna filozofija i postupanje poslovnih subjekata sve više prepoznaje moralnu i pravnu odgovornost za posljedice svojih aktivnosti, a vezano uz cjelokupno okruženje u kojem djeluje. Primjenom koncepta društveno odgovornog poslovanja poslovni subjekti nadilaze svoju primarnu funkciju stjecanja dobiti te ostvaruju pozitivan utjecaj na svoje radno, društveno i prirodno okruženje. Takav koncept suvremenog poslovanja podrazumijeva svijest o novom položaju i značaju koji

---

²⁶Michal Szymanski and Piyush, „Tiwari ISO 14001 and the Reduction of Toxic Emissions“, *The Journal of Policy Reform*, Vol. 7, No. 1, 2004, pp 31-42.

²⁷ Nova aplikacija Agencije za zaštitu okoliša: kvaliteta goriva na benzinskim postajama i skladištima; *Novosti u razvoju norme ISO 45001, Goriva i maziva*, Vol. 54, No. 4, 2015, str. 384-385. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/150855> (Datum pristupa: 28.12.2019.).

²⁸ CEN osnovao novi odbor za označivanje goriva; Povećanje uštede energije s novom ISO-ovom normom: HAA: Ažurirani popis akreditiranih umjernih laboratorija iz zemalja u regiji, Objavljena norma ISO/IEC 17021-1:2015 Norma HRN EN ISO 50001 – Upravljanje energijom; Primjena sustava upravljanja energijom, *Goriva i maziva*, Vol. 54, No. 2, 2015, str. 176-183. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/142060> (Datum pristupa: 28.12.2019.),

organizacije trebaju imati da bi bile sposobne preuzeti odgovornost te da bi opstale u suvremenom društvu. Uz društveno odgovorno poslovanje veže se norma ISO 26000 koja predstavlja važan alat kod implementacije društvene odgovornosti u strategiju organizacije. Norma je snažan instrument za društvenu odgovornost koji pomaže organizacijama da prijeđu s dobrih namjera na dobre postupke.

Pregledom literature o društveno odgovornom poslovanju i o normi ISO 26000 može se zaključiti kako autori naglašavaju važnost integracije društvene odgovornosti te kako se sve veći naglasak stavlja na primjenu smjernica koje obuhvaća norma ISO 26000. Važno je naglasiti kako je riječ o smjericama, a ne zahtjevima, pa stoga certifikacija ove norme nije predviđena.

Ovim istraživanjem želi se povećati svijest o važnosti implementacije društveno odgovornog poslovanja, doprinijeti istraživanju u tom području te potaknuti organizacije na samosvjесni ispravak u dosadašnjem načinu poslovanja.

Abstract:

QUALITY AND SOCIAL RESPONSIBILITY

The concept of social responsibility has become an indispensable criterion for evaluating the performance of business entities in the market and for their credit rating. Today, as status and reputation standards are much more complex, businesses are expected to demonstrate moral intelligence to all stakeholders and to become moral entities that, by building new organizational mechanisms, will include new ways of thinking and managing. As the concept of corporate social responsibility is gaining importance in many organizations, the ISO 26000 standard has been developed, which contains guidelines on corporate social responsibility. The aim of this paper is to provide an overview of the literature on ISO 26000 that helps organizations contribute to sustainable development.

Key words: social responsibility, corporate social responsibility, quality, ISO 26000, sustainable development.

6. LITERATURA

1. Balzarova, A. Michaela and P. Castka, „Stakeholders Influence and Contribution to Social Standards Development: The Case of Multiple Stakeholder Approach to ISO 26000 Development“ društvena odgovornost, društveno odgovorno poslovanje, kvaliteta, norma ISO 26000, održivi razvoj“, *Journal of Business Ethics*. Vol. 111, Issue 2, 2012.
2. Bhattacharyya, A. and H. Yang, „Biodiversity disclosure in Australia: effect of GRI and institutional factors“, *Australasian Journal of Environmental Management*, Vol. 26, No. 4, 2019.
3. Castka, P. and Balzarova. A. Michaela, „ISO 26000 and supply chain – On the diffusion of the social responsibility standard. International“, *Journal of Production Economics*, Vol. 111, Issue 2, 2008.
4. „CEN osnovao novi odbor za označivanje goriva; Povećanje uštede energije s novom ISO-ovom normom: HAA: Ažurirani popis akreditiranih umjernih laboratorija iz zemalja u regiji, Objavljena norma ISO/IEC 17021-1:2015 Norma HRN EN ISO 50001 – Upravljanje energijom; Primjena sustava upravljanja energijom“, *Goriva i maziva*, Vol. 54, No. 2, (2015). Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/142060> (Datum pristupa: 28.12.2019.)
5. Creixans-Tenas, Judit and Germa Coenders and Nuria Arimany-Serrat, „Corporate social responsibility and financial profile of Spanish private hospitals“, *Heliyon*, Vol. 5, Issue 10, 2019.

6. Čiček, J. and M. Drljača, „Okolina i društvena odgovornost u svjetlu norme ISO 26000:2010 (E), Zbornik radova 13. međunarodnog simpozija o kvaliteti, *Kvaliteta i društvena odgovornost*, Hrvatsko društvo menadžera kvalitete, Solin, Zagreb, 2012.
7. Glumac, Marina, „Društvena odgovornost kao važan aspekt uspješnog poslovanja“, *Paragraf*, Vol. 2, No. 1, 2018. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/207652> (Datum pristupa: 14.12.2019.)
8. He, L., Wu, C., Yang, X. et al. Nat Hazards „Corporate social responsibility, green credit, and corporate performance: an empirical analysis based on the mining, power, and steel industries of China“, 2019.
9. Jakšić, F. Anita, Ham, A. Marija i Tjaša Redek, „Sreća i ekološka svjesnost – čimbenici održivog razvoja“, *Ekonomski vjesnik*, Vol. 12, No. 2, 2010. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/63476> (Datum pristupa: 27.12.2019.)
10. Kanji, Gopal K. and P. K. Chopra, „Corporate social responsibility in a global economy“, *Total Quality Management & Business Excellence*, Vol. 21, No. 2, 2010.
11. Lazibat, T., Samardžija, Jasminka i Ines Sutić, „ISO 26000 SR – društvena odgovornost, Zbornik radova 10. Hrvatske konferencije o kvaliteti i 1. znanstveni skup Hrvatskog društva za kvalitetu, Hrvatsko društvo za kvalitetu, Zagreb, 2010.
12. Moratis, L., „The credibility of corporate CSR claims: a taxonomy based on ISO 26000 and a research agenda“, *Total Quality Management & Business Excellence*, Vol. 28, No. 1-2, 2017.
13. Mahjoub, L. B., „Disclosure about corporate social responsibility through ISO 26000 implementation made by Saudi listed companies“, *Cogent Business & Management*, Vol. 6, No. 1, 2019.
14. „Nova aplikacija Agencije za zaštitu okoliša: kvaliteta goriva na benzinskim postajama i skladištima; Novosti u razvoju norme ISO 45001“, *Goriva i maziva*, Vol. 54, No. 4, 2015. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/150855> (Datum pristupa: 28.12.2019.).
15. Poljak, Paola, Duboković, I., i Mira Lenardić, „Razlozi i preduvjeti za sustavnu implemetaciju DOP-a u poduzetničke tvrtke - primjena iskustava velikog poslovnog sustava“, *Učenje za poduzetništvo*, Vol. 3, No. 2, 2013. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/130404> (Datum pristupa: 14.12.2019.).
16. Rogošić, Andrijana i J. Bekavac, „Izveštaj o društvenoj odgovornosti prema GRI smjernicama“, *Praktični menadžment*, Vol. 6, No. 1, 2015. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/144032> (Datum pristupa: 27.12.2019.)
17. Rüdiger, H., „ISO 26000 and the Standardization of Strategic Management Processes for Sustainability and Corporate Social Responsibility“, *Business Strategy and the Environment*, Vol. 22, No. 7, 2012.
18. Sully, Rita, „ISO 26000: the business guide to the new standard on social responsibility. Impact Assessment and Project Appraisal“, Vol. 30, Issue 3, 2012.
19. Szymanski, M. and P. Tiwari, „ISO 14001 and the Reduction of Toxic Emissions“, *The Journal of Policy Reform*, Vol. 7, No. 1, 2004.
20. Szczuka, M., „Social Dimension of Sustainability in CRS Standards“, *Procedia Manufacturing*, Vol. 3, 2015.
21. Šijaković, Ana, Krišto, Ivna i Marija Batak, „Društveno odgovorno poslovanje i zaštita zdravlja i sigurnost na radu“, *Sigurnost*, Vol. 55, No. 4, 2013. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/112843> (Datum pristupa: 01.12.2019.).
22. Quien, Maja, „Društveno odgovorno poslovanje kao konkurentna prednost: analiza ciljeva najuspješnijih tvrtki u Hrvatskoj“, *Učenje za poduzetništvo*, Vol. 2, No. 1, 2012. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/130205> (Datum pristupa: 14.12.2019.).